

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 189. Ad hoc ut Confessio formaliter integra sit, peccata dubia
necessariò confitenda sunt ut dubia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

longè gravior reticetur, solum expressâ longè leviori. At verò sæpè contingit, malitiam circumstantiæ aggravantis intra eandem speciem, longè graviozem esse illâ quæ mutat speciem. Si ergo aperta & verecunda confessio requirit confessionem hujus, multò magis illius. Ratio namque, ob quam faciendâ est aperta verecundaque confessio peccatorum, non tam species est, quàm gravitas malitiæ: utpote quâ deficiente, ne ipsa quidem malitiæ species confitenda sunt peccata externa & manifesta, verùm etiam interna, etiam occultissima, quia nonnunquam gravius faciunt eis quæ in aperto sunt. Igitur de mente ejusdem non solum confitenda sunt circumstantiæ mutantis speciem, verùm etiam notabiliter intra eandem speciem aggravantes, quia nonnunquam gravius faciunt eis quæ speciem mutant. Ubi enim eadem ratio legis, eadem lex. Unde Melchior Canus ait, metaphysicam esse intentionem, exigere confessionem circumstantiarum mutantium speciem, & non earum quæ malitiam plerùmque longè graviozem reddunt, non mutatâ specie, quàm illâ quæ speciem mutant.

Quartum denique argumentum petitur ex absurdis consequentibus ex opposita sententia. Utpote ex qua sequitur, integrè, apertè, & verecundè confiteri, 1.º cum qui postquam uno ictu occidit decem, solum dicit: *semel homicidavi*. 2.º postquam uno voluntatis actu voluit occidere centum, vel adulterari, aut fornicari cum centum, solum dicit: *semel habui voluntatem homicidandi, adulterandi, fornicandi*. 3.º postquam uno consilio induxit centem personas ad adulterandum, fornicandum, homicidandum, blasphemandum, maledicendum, furandum, &c. solum dicit: *semel induxi ad adulterandum, fornicandum, &c.* 4.º postquam rem habuit cum matre, filia, sorore (in sententia quæ gradus omnes consanguinitatis, ac per consequens omnes incestus ponit ejusdem speciei) solum dicit: *commisi incestum*. 5.º postquam rem habuit cum Sacerdote Religioso, solum dicit: *rem habui cum homine ligato voto castitatis*. 6.º postquam stavit toto anno non jejunare, vel Sacrum non audire, vel Horas non recitare, solum dicit: *semel habui voluntatem non jejunandi, vel Sacrum non audiendi, vel Horas non recitandi*. 7.º postquam totâ nocte tactus & aspectus turpes habuit cum femina, & sub fine noctis semel tantum cum ea rem habuit, solum dicit: *semel habui rem cum femina*. Et alia ejusmodi, quæ licet novioribus quibusdam Casuistis non videantur absurda, communi tamen fidelium sensui absurda videntur. Et verò in hujusmodi rebus indoctum vulgus melius plerùmque sapit, quàm noviores illi Theologi. Egregia quippe confessionis integritas, & insignis verecundia, dum præcipua peccati gravitas reticetur, leviori dumtaxat manifestatâ.

Solvuntur objectiones.

Objectiones 1.º. Tridentinum loco citato tradit accuratam explicationem necessariò confitentorum, nec tamen loquitur de circumstantiis in eadem specie notabiliter aggravantibus.

Respondeo 1.º. solum tradere accuratam explicationem, quantum necesse est ad confutandos errores hæreticorum, prout colligitur ex eo quòd explicitè non declarat, utrum mortalia dubia sint confitenda, utrum ad integritatem confessionis manifestanda sit persona complicis, &c.

Respondeo 2.º. licet explicitè non loquatur de circumstantiis in eadem specie aggravantibus; loquitur implicitè, uti vidimus n. 2323.

Objectiones 2.º. assertio nostra fideles, etiam peritiores, innumeris exponit periculis, circa valorem

sua confessionis. Cum difficulter scire possint quæ circumstantiæ notabiliter aggravent.

Respondeo negando antecedens. Neque enim asserimus, eas necessariò confitendas necessitate Sacramenti; sed necessitate præcepti, tunc solum obligantis, quando circumstantiarum illarum notabilitas dignoscitur, vel de ea rationabiliter dubitatur.

Objectiones 3.º. circumstantiæ se tenentes ex parte actûs, ut duratio, intensio, libertas, &c. sunt cognitu valdè difficiles. Neque enim statim habemus, quâ metri possimus actuum nostrorum intensiorem, & ne ipse quidem Confessarius scire potest, quanam præcisè intensio, vel duratio affectûs notabiliter aggravet mortale peccatum. Propter hoc argumentum plerique excipiunt circumstantias se tenentes ex parte actûs, quarum (inquunt) confessionem Christus idèd non exigit, ne alioqui poenitentes innumerabilibus scrupulis & anxietatibus expositi sint. Et idèd vix ullus Confessarius interrogat de intensione affectûs, &c.

Respondeo aliquas ex iis facillè cognoscibiles esse, ut durationem, si fuerit valdè notabilis. Et idèd prudentes Confessarios interrogare diurnitatem actûs, v. g. quamdiù duraverit odium proximi, quamdiù peccator hæserit in cogitatione morbosa, in prava concupiscentia, &c. Quantum ad intensiorem & libertatem, de ea rariùs interrogant, quia frequenter non sunt circumstantiæ notabiliter aggravantes, & quia intensiorem vix percipimus, nisi in actu externo causaverit operandi modum notabiliter extraordinarium, ut si quis occidit inimicum multoties post mortem confodit, vel de eo voluntatem habuerit. Quo casu confitenda est, confitenturque timorati. Ita Gabriel, Marfilii, Toletus, Sylvius, &c.

Objectiones 4.º. qui multis tactibus & aspectibus ante fornicationem inforidit, unius fornicationis confessione satisfacit, tamen malitia fornicationis per tactus illos & aspectus notabiliter aggravetur; utpote quorum singuli scortum forent peccata mortalia.

Respondeo hòc idèd esse, quia ex confessione fornicationis Confessarius à communiter accidentibus eos satis intelligit. Si tamen notabile quidpiam in iis accidisset præter ordinariùm modum, exprimi deberet, ut si quis totâ nocte in tactibus & aspectibus feminae consumptâ, semel dumtaxat cum ea sub fine noctis fornicatus esset. Neque enim satisfaceret dicendo: *semel fornicatus sum*.

CAPUT CLXXXIX.

Ad hoc ut Confessio formaliter integra sit, peccata dubia necessariò confitenda sunt ut dubia.

Peccatum dupliciter potest esse dubium, positivè & negativè. *Positivè*, quando probabiles ob conjecturas probabiliter judicat quis se peccasse; quamvis non sine probabili formidine de opposito. *Negativè*, quando intellectus hinc inde suspensus hæsitât, ob conjecturas hinc inde æqualiter probabiles, ita ut non magis judicet se peccasse, quàm non peccasse. Unde negativè dubium hic non est illud, de quo nulla vel levis est ratio dubitandi; cum dubium, quod sine ulla, vel nonnisi cum levi ratione procedit, moraliter non mereatur rationem dubii, sed scrupuli.

Porro tripliciter peccatum esse potest negativè dubium. 1.º. quoad substantiam, quando aliquis dubitat, an illud commiserit. 2.º. quoad qualitatem, quando dubitat de peccato commisso, an sit mortale. 3.º. quoad confessionem, quando dubitat an illud confessus fuerit.

Peccata itaque positivè dubia, quæ quis probabiliter, etsi non absque probabili formidine oppositi;

judicat sese commississe, & esse mortalia quæ commisit, confitenda sunt. Quia confitenda sunt mortalia omnia, quorum est conscientia & memoria, juxta Tridentinum sæpè citatum. Ejusmodi verò dubiorum est conscientia & memoria, si non scientifica, saltem quæ communi Theologorum, imò & Canonum sensu & usu, venit nomine conscientia & memoria. Utpote quam Theologi dividere solent in certam, & probabilem seu opinionativam. Et de qua cap. *inquisitioni* de sent. excomm. dicitur quòd *conscientia quandoque pulsat animum ex credulitate probabili, quamvis non evidenti & manifesta.*

2333 Quantum ad peccata negativè dubia (quæ sola propriè dubia sunt) sententiam Lutheri, negantem esse confitenda, nuper fuscitare conatus est Caramuel post Henriquez, Coninck, Marchantium, Martinonum, Theses anno 1698. in Collegio Anglicano Soc. Jesu Præfide R. P. Eduardo Slaughtero defensas conclus. 46. his verbis: *Videtur colligi ex Tridentino, quòd non desit stricta obligatio confitendi illa quæ post sufficientem examen dubia manent.* At confitenda esse, utrovis ex tribus modis assignatis negativè dubia sint, communis sententia est S. Thomæ, S. Bonaventuræ, S. Antonini, Paludani, Sylvestri, Angeli, aliorumque Veterum, tanto agmine, ut Farvacius in sua Disquisitione Theolog. de confessione peccatorum dubiorum c. 4. §. 2. testetur se Scriptorum superioris ætatis hac de re sententiam accuratissimè investigasse, neminemque reperisse, qui nostræ non sit sententia. Quam & sanctorum Patrum esse sententiam, non est (inquit) quòd ambigamus. Cùm (test. Morino, solertissimo eorum indagatore) *sancti Patres nostri, mille & centum annorum spatio, in eo tantùm laboraverunt, ut Sacerdotes docerent, in casu dubio, securiorem partem semper esse eligendam.* Idèoque multorum Conciliorum ac Patrum declaratio sit, consecrari debere Ecclesiam, de cujus consecratione hæsitatur; confirmandum esse, de cujus confirmatione dubium est, &c. *Ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat,* inquit Gregorius lib. 11. epist. . .

2334 Probatur itaque assertio 1°. ex communi doctrina Patrum, Theologorumque propè omnium.

2°. ex communi praxi menteque Ecclesiæ, quam invitus Caramuel esse fatetur de confitendis peccatis dubiis, dum fatetur, illam totius Ecclesiæ praxim, ortum habere ex eo quòd omnes hucusque Doctores ita docuerunt. Verum est quòd ita docuerunt: tantà utique asseveratione, ut contrariam Lutheri sententiam Bellarminus lib. 3. de peccat. c. 1. pronuntiaverit esse *non parvum errorem.* Joannes Eckius (Lutheri flagellum) l. 9. de peccat. c. 11. *errorem in veritatem Catholicam.* Insignis Christi Martyr, Joannes Fischerus, Rossensis Episcopus, in refutatione articulorum Lutheri a. 8. *cæcum & insanum esse, qui, ob unius Lutheri sententiam, velit tanto discrimini se exponere, quatenus ea peccata, quæ vel novis, vel dubiis esse lesalia, Sacerdoti non aperias.*

2336 3°. ex damnatione articuli 8. Lutheri per Leonem X. *Nulla modo presumas confiteri peccata venialia. Sed nec omnia mortalia. Quia impossibile est ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitiva Ecclesia solùm manifestè mortalia confitebantur.* Falsum ergo Leo X. declarat, quòd solùm manifestè mortalia confitebantur.

2337 4°. ex Tridentino, declarante obligationem confitendi omnia mortalia, quorum habetur conscientia, seu memoria. Cujus nomine solam non intelligi notitiam scientificam, verum & probabilem, & dubiam, manifestum est ex jure Canonico. Nam in cap. *peccatio* de homicidio, Sacerdoti qui in prælio iusto aliquos percusserat, deque morte

alicujus subsecuta dubius erat, dicit Pontifex: *si de interfecione cuiusquam in illo confictu, tua conscientia te remordeat, à ministerio altaris abstinere reverenter. Cùm sit consultus in huiusmodi dubio abstinere.*

5°. ex eo quòd poenitens esse debeat peritus facere pro anima sua, quacumque faceret pro vitanda corporis morte, vel recuperanda corporali salute, uti dicit Author lib. de ver. & fals. poenit. apud Augustinum. Pro vitanda verò corporis morte, vel etiam recuperanda salute, Medico exponuntur mortalia vulnera, etiam dubia. Et ratio est, quia *cùm debemus aliquibus malis adhibere remedium, sive nostris, sive alienis, expedit ad hoc ut securus remedium adhibeatur, quam supponatur id quòd deterius est,* inquit S. Thomas 2. 2. q. 6. n. 4. ad 3. quippe esse debemus prudentes in providendo rebus nostris, vel proximi, si cut & in providendo malis nostris remedio, dum de his dubitatur. Si enim sunt, sine remedio curari non possunt. Mala verò anima, id est mortalia peccata, sine Confessione remedio curari non possunt. Dum ergo de his dubitatur, providendum est de remedio ipsorum per Confessionem. Non enim sufficienter providetur per contritionem; utpote quæ procedit nequè absque voto Confessionis. Non est autem verum & incertum Confessionis votum, in eo qui confiteri non valet, cùm potest.

6°. dubius de baptismo suscepto, tenetur sub conditione baptizari: eò quòd baptizatus in re, vel in voto, necessarius sit ad salutem, necessitate mediis; nec baptismi votum sufficiat, dum baptismus in re suscipi potest. Similiter ergo dubius de mortali commisso, debet sub conditione, id est sub dubio confiteri: eò quòd Confessio in re, vel in voto, necessaria sit ad remissionem mortalium, necessitate mediis; nec Confessionis votum sufficiat, dum Confessio in re fieri potest.

7°. denique omnia Jura clamant, quòd in dubiis via tutor est eligenda, cap. *illud* de Clericorum. cap. *ad audientiam* de homicid. cap. *peccatio* eod. cap. *juvenis* de sponsal. Clement. *exti* de verb. signific. Ex quo principio, sicut dubius de irregularitate, tenetur se gerere pro irregulari, ut habetur citato cap. *ad audientiam*, & cap. *peccatio*: sic dubius de mortali, tenetur se gerere ut reum illius, adeoque confiteri, saltem sub dubio.

Objectionibus itur obviam.

Objicit 1°. Caramuel: in dubio melior est conditio possidentis libertatem & innocentiam.

Respondeo 1°. in casu nostro non possideri libertatem, sed vigere confitendi obligationem, uti probant septem argumenta superius deducta. Vide hac de re plura to. 1. ubi demonstratum est axioma, *in dubio melior est conditio possidentis*, non procedere extra materiam iustitiæ.

2°. in eodem casu non posse præsumi innocentiam, sed debere præsumi quòd tutius est, in ordine ad remedium. Cùm hoc animæ favorabilius sit.

Objicies 2°. obligatio confitendi non potest esse certior fundamento & radice, unde provenit. Sed fundamentum & radix obligationis confitendi est mortale commissum. Igitur, si hoc dubium, dubia; ac proinde nulla est obligatio confitendi.

Respondeo fundamentum certum obligationis confitendi non esse solùm mortale certum, sed mortale certum vel dubium. Sic enim Christum instruisse probant argumenta, quibus assertio nostra probata est.

Objicies 3°. in iudicio forensi non admittitur accusatio dubia. Ergo nec admitenda est in iudicio sacramentali.

Respondeo

teriali Confessionis: videlicet impotentia physica, & moralis.

Respondeo 1°. nimium inde probari, utique non esse confitentem confessionem mortaliū dubiorum, nec à Sacerdote recipiendam, nec mortalia dubia absolvenda, etiam sub conditione.

2344 Respondeo 2°. negando consequentiam. Tamen enim iudicium sacramentale in multis sit ad normam iudicii forensis; non tamen in omnibus. Noluit certe Christus in puncto presenti esse ad normam illius; uti nec quoad peccata interna vel externa prorsus occulta, quæ voluit esse materiam iudicii sacramentalis, licet non sint materia iudicii forensis. Et ratio disparitatis est, quia rei accusatio, in forensi iudicio, tendit ad poenam & condemnationem ipsius, ad quam requiruntur probationes certæ & manifestæ: in sacramentali verò iudicio, suipius accusatus tendit ad absolutionem & liberationem.

2345 Obijcies 4°. nulla est obligatio adimplendi votum dubium. Ergo nec cogitandi peccatum dubium.

Respondeo 1°. negando antecedens, si, omnibus ritè pensatis, nullum occurrat fundamentum ad rationabiliter iudicandum, votum non fuisse emissum.

2°. nego consequentiam: quia de confitendo mortali dubio probata est Christi lex & institutio. Fortasse verò nulla est positiva lex de adimplendo voto dubio. Qua de re alibi.

CAPUT CXG.

Mortalia, confessæ ut dubia, si postmodum occurrant ut certa, confitenda sunt ut certa.

2346 Est aded communis, ut Dicaflillo disput. 6. dub. 2. n. 14. contrariam opinionem dicat *in-
auditam in Ecclesia Dei*. Quod non dixisset, si legisset Tamburinum, Pellizarium, Caramuelem, Cotonium, Leandrum, Verricellum, Martinum à S. Josepho, & Marcum Vidal, contrariæ illi opinioni adherentes. Contra quos assertio nostra

2347 Probatur 1°. ex Tridentino, desinente quòd mortalia confitenda sint, prout sunt in conscientia. Igitur quæ nondum confessæ sunt ut certa, si in conscientia poenitentis occurrant ut certa, confitenda sunt ut certa.

2348 2°. quia sacramentalis iudicii natura id requirit: cum aliud longè sit Confessarii iudicium de mortali certo, quam de mortali dubio, aliæque poena seu poenitentia pro illo injungenda, quam pro isto.

2349 Obijciunt tamen contrarii Authores, 1°. quòd confessus mortalia ut dubia, ab iis directè sit absolutus. 2°. quòd absolutus à dubia excommunicatione, licet postmodum occurrat ut certa, non debeat iterum absolvi. 3°. quòd mortale confessum ut dubium, equidem clavibus subiectum sit quoad speciem, numerum, & circumstantias debitas.

2350 Verùm ad 1. respondeo, quòd ab iis absolutus sit cum onere ea postmodum ut certa clavibus subijciendi: quemadmodum confessus peccatum in genere, vel in specie non infima, quod solum in genere, vel in specie non infima occurrebat, absolutus est cum onere postmodum illud in specie infima clavibus subijciendi, dum taliter occurrerit.

2351 Ad 2. respondeo Ecclesiam indulgisse illud prius; sed Christum non indulgisse istud posterius. Nec in positivis ejusmodi valere argumentum à pari.

2352 Ad 3. respondeo, tamen si peccatum illud quoad speciem, numerum & circumstantias debitas clavibus subiectum fuerit ut dubium, non absolutè, & ut certè commissum.

CAPUT CXCI.

Dne sunt causa excusantes ab integritate ma-
Tom. III.

Ratione impotentiae physicae excusantur 1°. 2353
laborantes naturali oblivione, vel ignorantia hic & nunc invincibili.

2°. muti, si per gestus, vel signa nequeant integrè declarare peccata sua.

3°. qui, inier confitendum, in tale incidunt animi deliquium, ut ultrà loqui non possint; si Confessarius absolutionem differre nequeat.

4°. extranei, quorum idioma non nisi ex parte intelligitur à Confessario, si desit Confessarius ipsorum idioma callens, sique necessitas absolvendi, vel etiam, secundum aliquos, urgeat tempus præceptæ annuæ Confessionis.

5°. qui imminente naufragio, incendio, prælio, tempus non habent integrè confitendi.

6°. universim omnes, quibus vel absolutè deest tempus istud, vel respectu quorum est periculum in mora, ne abique absolutione moriantur, si integrè confiteantur. Tunc enim explicato aliquo, vel aliquibus peccatis, prout tempus tulerit, absolvi poterunt, cum onere reliqua postmodum confitendi, si periculum evaserint. Et hoc modo absolvi possunt milites, dum periculosus instat cum hoste conflictus, præsertim inexpectatus, nec tempus ipsis permittit, seu omnibus integrè, seu singulis aliquid in specie confiteri. Tunc possunt & debent omnes & singuli simul ostendere signa doloris de peccatis, simulque omnes aliqua saltem in genere confiteri, atque hoc pacto simul absolvi in plurali dicendo: *ego vos absolvo*, &c. Ita Sylvester, Angelus, Reginaldus, Coninck, &c.

Ratione impotentiae moralis excusatur 1°. Sa- 2354
cerdos, dum peccatum suum integrè confiteri non potest, abique fractione sigilli Confessionis. Cum enim nullo modo revelare possit peccatum alterius, ex sola sacramentali Confessione notum, debet peccatum suum dimidiatè potius confiteri, quam illud ullo modo, etiam indirectè revelare, si prematur necessitate confitendi, nec habeat copiam Confessarii ignoti.

2°. infirmus laborans morbo contagioso, si integra Confessio ipsius à longè audiri nequit, nec propè absque periculo. Tunc enim audito uno vel altero peccato, statim absolvi potest, si grave ex diuturniore apud ipsum mora periculum imminet Confessario.

3°. infirmus valdè debilis, dum vires ipsius periclitantur in exactiori peccatorum narratione, sive id moneat infirmus ipse, sive Confessarius per se advertat.

4°. quicumque confitens, dum ex rationabili fundamento timet sibi vel Confessario notabile detrimentum, Confessione extrinsecum, si certum peccatum confiteatur, ut puta revelationem sigilla, grave odium, sollicitationem ad turpia, grave damnum corporale, &c. Tunc enim peccatum istud (postea alteri confitendum) reticere potest, si oporteat ipsum confiteri, ratione præcepti annuæ Confessionis, vel alicujus Sacramenti administrandi, vel suscipiendi, &c. nec adit copia alterius Confessarii. Ita Doctores passim omnes.

Quintum casum Neoterici quidam assignarunt, 2355
dum ratione solemnitate, magnus est populi concursus, in quo respectu nonnullorum multo tempore opus sit, ad integram eorum Confessionem, cum magno aliorum poenitentium expectantium incommodo. Eorum opinionem probabilem censet Gobat de Sacram. tr. 6. n. 479. pro casu quo multi è longinquo advenissent obtinendæ alicujus grandis indulgentiæ, Confessionem & Communionem requirentis, gratiâ. Sed opinionem istam
B b b b